

**Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра екології та ботаніки**

Робоча програма(силабус)освітнього компонента

**ОК 16. Основи туризмознавства
(обов'язковий)**

Реалізується в межах освітньої програми: «ТУРИЗМ»

за спеціальністю: 242 «ТУРИЗМ»

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми– 2022

Розробник:

(підпис)

В. П. Онопрієнко, д.пед.н., професор

(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <u>Екології та ботаніки</u>	протокол № 14 від 30 травня 2022 р.
	Завідувач кафедри <u>В.Г. Скляр</u> (підпис) (прізвище, ініціали)

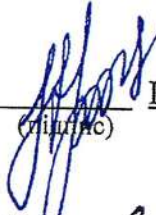
Погоджено:

Гарант освітньої програми

О. В. Коваленко
(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

І. М. Коваленко
(ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

А. В. Новікова
(ПІБ)

В.Г. Скляр
(ПІБ)

В.Г. Скляр
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Т. Вар
(підпис)

Т. Варамік
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 29.08 2022 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Основи туризмознавства							
2.	Факультет/кафедра	агротехнологій та природокористування							
3.	Статус ОК	вибірковий							
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)								
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	242 «Туризм»							
6.	Семестр	II семестр							
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5							
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)						Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні / семінарські		Лабораторні			
		Денна	Заоч.	Денна	Заоч.	Денна	Заоч.	Денна	Заоч.
		38		38					
		8		8					
9.	Мова навчання	Українська							
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Онопрієнко В.П .д.пед.н., професор							
11.	Контактна інформація	Онопрієнко В.П .д.пед.н., професор							
12.	Загальний опис освітнього компонента	Опанувати комплекс знань по основам туризмознавства; вивчити основні теоретичні положення дисципліни; вироблення навичок вибору нових форм та методів здійснення туристичної діяльності при створенні цілісної, ефективної та гнучкої системи управління в рекреаційній сфері в умовах розвитку ринкової економіки.							
13.	Мета освітнього компонента	Метою є вивчення наукових основ туризмознавства, формування у студентів знань, умінь і навичок в галузі туризмознавства, формування умов для здійснення оцінки туристичних ресурсів, функцій туризму та передумов здійснення туристичної діяльності.							
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Знання з фізики, хімії, біології, загального курсу транспорту та ін.							
15.	Політика академічної доброчесності	Засвоєння ОК з дотриманням академічної доброчесності, заборонений плагіат. У разі порушення цих вимог пропонується повторне вивчення ОК.							
16.	Посилання на курс системи Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3944							

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в профілі ОПП)			Як оцінюється РНД
	ПРН1	ПРН2	ПРН3	
ДРН1.				
основні поняття і проблеми туризмознавства; структуру та зміст навчальної дисципліни; основні напрямки розвитку туризмознавства, основні підходи, принципи, методи, функції, основні категорії та інструменти предмету курсу;		x		аналізувати основні чинники розвитку туризму; характеризувати основні види та форми туризму;
ДРН2.				
основні центри розвитку різних видів туризму; принципи розміщення готельного та ресторанного господарства функції туризму в суспільстві;			x	формулювати основні терміни та поняття курсу;
ДРН3				
вплив основних чинників на розвиток туризму; форми та види туризму;	x			працювати з статистичними даними;
ДРН4				
взаємозв'язки туристичних операторів та туристичних агентств; правові засади діяльності туристичних організацій; фактори ризику в туризмі.			x	складати програми турів по регіоні, країні та за її межами; створювати технологічну схему підготовки туру; опрацювати наукову літературу.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу								Рекомендована література
	Аудиторна робота						Самостійна робота		
	Лк		П.з/семін.з		Лаб.з.				
	Денна	Заоч.	Денна	Заоч.	Денна	Заоч.	Денна	Заоч.	
	38	8	38	8					

Тема 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ТУРИЗМУ. Періодизація історії туризму. Подорожі та мандрівки в епоху стародавнього світу. Подорожі епохи середньовіччя. Подорожі й туризм у XVII-XVIII ст.	2	2	2	2					1-10
Тема 2. СУЧАСНИЙ СВІТОВИЙ ТУРИЗМ. Друга половина XX ст. - сучасний етап історії світового туризму. Міжнародне туристичне співробітництво. Світові туристичні регіони.	2	2	2	2					1-10
Тема 3. ІСТОРІЯ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ. Мандрівництво як джерело зародження туризму в Україні. Український туризм у XIX – першій половині XX ст. Зародження організованих форм. Туризм в Україні в 70-80-ті роки XX ст. Туризм в Україні на сучасному етапі.	2	2	2	2					1-10
Тема 4. ТЕОРІЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. Культурно-історичне та соціально-економічне значення туризму у розвитку суспільства. Туризм - галузь вкладання капіталів.	2	2	2	2					1-10
Тема 5. ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ПОНЯТТЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ. Поняття та функції туризму. Функції туризму в суспільстві.	2		2						1-10
Тема 6. СОЦІАЛЬНІ ТА ПРАВОВІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ. Умови та фактори розвитку туризму. Туризм і сфера послуг. Правові засади діяльності туристичних організацій.	2		2						1-10
Тема 7. ФОРМИ ТА ВИДИ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. Форми та види туризму. Види маршрутів і турів. Програми перебування туристів.	2		2						2,3,10
Тема 8. ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ. Агент по організації туризму. Екскурсовод і гід-перекладач. Менеджер туризму. Професійна етика у туристичній діяльності.	2		2						1-20

Тема 9. СИСТЕМА МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ТУРИЗМІ. Суть, типи і напрями маркетингових досліджень в туризмі. Етапи маркетингових досліджень. Форми організації маркетингових досліджень в туризмі.	2		2						1-20
Тема 10. АНАЛІЗ МАРКЕТИНГОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ТУРИЗМІ. Маркетингова інформація та її види. Методи збору маркетингової інформації. Система аналізу маркетингової інформації	2		2						1-20
Тема 11. АНАЛІЗ МАРКЕТИНГОВОГО СЕРЕДОВИЩА ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ. Дослідження маркетингового середовища туристичних підприємств. Маркетингові дослідження ринку туристичних послуг. Маркетингові дослідження конкурентів. Фактори формування системи маркетингу персоналу на підприємствах.									1-20
Тема 12. ЦІНОУТВОРЕННЯ В ТУРИЗМІ. Ціна в комплексі маркетингу туристичного підприємства. Фактори та цілі ціноутворення. Методи ціноутворення в туризмі. Вибір та реалізація цінової стратегії.	2		2						1-20
Тема 13. ФОРМУВАННЯ ЗБУТОВОЇ СТРАТЕГІЇ ТУРИСТИЧНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ. Канали збуту туристичного продукту. Вибір посередників та напрямки співпраці з ними. Планування маркетингової діяльності в туризмі	2		2						1-20
Тема 14. ОСНОВИ ТУРОПЕРЕЙТІНГУ. Організація роботи туристичної фірми. Технологія організації туристичної подорожі	2		2						1-20
Тема 15. НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ В ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ. Договірні стосунки в туризмі. Туристичні документи. Туристичні формальності.	2		2						1-20

Тема 16. ОСНОВИ ЕКСКУРСОЗНАВСТВА. Екскурсія як вид туристичної діяльності. Класифікація екскурсій. Методика створення екскурсії. Методика проведення екскурсії. Техніка проведення екскурсії.	2		2					1-20
Тема 17. ЕКОНОМІКО-СОЦІАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ТУРИЗМУ. Права та обов'язки туристів. Претензійна робота в сфері туризму. Страхування в туризмі.	4		4					1-20
Тема 18. БЕЗПЕКА ТУРИСТИЧНИХ ПОДОРОЖЕЙ. Безпека туристичних подорожей як умова їх організації та здійснення. Фактори ризику в туризмі. Туризм і довкілля.	4		4					1-20
Всього	38	8	38	8				

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН1.	Методи організації та здійснення навчальної діяльності словесні: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, інструктаж наочні: ілюстрація, демонстрація, самостійне спостереження практичні: дослідження, вправи, практичні роботи, лабораторні роботи, графічні роботи		Навчальні: забезпечити засвоєння студентом необхідного обсягу теоретичних та прикладних знань; Методологічні: формувати вміння організовувати процес краєзнавчих досліджень, оволодіння методологічним апаратом туристсько-краєзнавчих досліджень; Дослідницькі: формувати вміння самостійно проводити краєзнавчі дослідження географічних об'єктів, явищ і процесів, та залучати до цього процесу учнів (зокрема в рамках роботи Малої академії наук учнівської молоді); Практичні: виконувати курсові та магістерські проекти, згідно сучасних вимог оформлювати наукову звітність;	
ДРН2.	Методи організації та здійснення навчальної діяльності словесні: розповідь, пояснення, бесіда,		Навчальні: забезпечити засвоєння студентом необхідного обсягу теоретичних та прикладних знань; Методологічні: формувати вміння організовувати процес	

	лекція, інструктаж наочні: ілюстрація, демонстрація, самостійне спостереження практичні: досліди, вправи, практичні роботи, лабораторні роботи, графічні роботи		краєзнавчих досліджень, оволодіння методологічним апаратом туристсько-краєзнавчих досліджень; Дослідницькі: формувати вміння самостійно проводити краєзнавчі дослідження географічних об'єктів, явищ і процесів, та залучати до цього процесу учнів (зокрема в рамках роботи Малої академії наук учнівської молоді); Практичні: виконувати курсові та магістерські проекти, згідно сучасних вимог оформлювати наукову звітність;	
ДРН3	Методи організації та здійснення навчальної діяльності словесні: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, інструктаж наочні: ілюстрація, демонстрація, самостійне спостереження практичні: досліди, вправи, практичні роботи, лабораторні роботи, графічні роботи		Навчальні: забезпечити засвоєння студентом необхідного обсягу теоретичних та прикладних знань; Методологічні: формувати вміння організовувати процес краєзнавчих досліджень, оволодіння методологічним апаратом туристсько-краєзнавчих досліджень; Дослідницькі: формувати вміння самостійно проводити краєзнавчі дослідження географічних об'єктів, явищ і процесів, та залучати до цього процесу учнів (зокрема в рамках роботи Малої академії наук учнівської молоді); Практичні: виконувати курсові та магістерські проекти, згідно сучасних вимог оформлювати наукову звітність;	
ДРН4	Методи організації та здійснення навчальної діяльності словесні: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, інструктаж наочні: ілюстрація, демонстрація, самостійне спостереження практичні: досліди, вправи, практичні роботи, лабораторні роботи, графічні роботи		Навчальні: забезпечити засвоєння студентом необхідного обсягу теоретичних та прикладних знань; Методологічні: формувати вміння організовувати процес краєзнавчих досліджень, оволодіння методологічним апаратом туристсько-краєзнавчих досліджень; Дослідницькі: формувати вміння самостійно проводити краєзнавчі дослідження географічних об'єктів, явищ і процесів, та залучати до цього процесу учнів (зокрема в рамках роботи Малої академії наук учнівської молоді); Практичні: виконувати курсові та магістерські проекти, згідно сучасних вимог оформлювати наукову звітність;	

ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Письмове оцінювання	20 балів/20%	До кінця 8 тижня
2.	Виконання завдань у робочому зошиті на лабораторних заняттях	50 балів/50%	Згідно графіку здачі
3.	Тест множинного вибору	30 балів/30%	Згідно графіку здачі

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Письмове оцінювання	<12 балів	12-15	15-18 балів	20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Виконання завдань у робочому зошиті на лабораторних заняттях	<10 балів	11-24	25-39 балів	40-50 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Тест множинного вибору	<10 балів	10-15	16-24 балів	25-30 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми

5.3. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Письмове опитування після вивчення тем	3 тиждень (або точна дата)
2.	Письмовий зворотний зв'язок	Протягом 1 тижня після складання
3.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над проектом протягом занять	Згідно графіку здачі
4.	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів після презентації проекту	Згідно графіку здачі

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Базова

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. – К.: В-во Київського університету, 2001.-395с.
2. Внутрішній туризм в Україні: окремі аспекти. Збірка статей.-К.: Вид-во ФПУ, 2007. – 161 с.
3. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу Навчальний посібник. - К.: Альтерпрес, 2004. - 192 с.
4. Забалдіна Ю.Б. Маркетинг туристичного підприємства: Навчальний посібник. – К. Вид-во ФПУ, 2002. – 196 с.
5. Закон України «Про музеї та музейну справу» від 29 червня 1995 р. №29/95 // Відомості Верховної Ради України. – 1995. - №25. – Ст. 191.
6. Закон України "Про туризм" від 18.11.2003 р. // ВВР.- 2004.
7. Зорин І.В. Менеджмент туризма. Туризм и отраслевые системы: Учебник. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 272 с.
8. Історико-культурна спадщина України. – К. Вид-во ФПУ, 1998. – 400 с.
9. Ігнатенко Н.Г., Руденко В.П. Природно-ресурсний потенціал території.- Львов: изд. ЛГУ Вища школа, 1986.-161с.
10. Котлер Ф., Боуэн Дж., Мейкенз Дж. Маркетинг. Гостеприимство и туризм: Учебник для вузов / Пер. с англ.; Под ред. Р.Б. Ноздревой. - М.: ЮНИТИ, 1998. - 787 с.
11. Килимистий С.М. Анімація в туризмі: Навчальний посібник. – К.: Вид-во ФПУ, 2007. – 188 с.
12. Лук'яненко В.А. Охорона праці в туризмі: Конспект лекцій. – К. Вид-во ФПУ, 2007. – 230 с.
13. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) – К.: Альтерпрес, 2002.-436с.
14. Мезенцев К.В., Мезенцева Н.І. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник. – К. Вид-во ФПУ, 2003. – 160 с.
15. На допомогу підприємцеві туристичної галузі: Методичний посібник. Вип. 1. Господарська діяльність. Ліцензування. Дозволи на туристичний супровід. Сертифікація. Безпека перевезень. – К. Вид-во ФПУ, 2005. – 127 с.
16. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: Навчальний посібник. – 2-е вид., випр. та доп. – К. Вид-во ФПУ, 2006. – 76 с.
17. Стеченко Д.М., Дука А.П. Словник-довідник з менеджменту. – К. Вид-во ФПУ, 1999. – 368 с.
18. Туристично-краєзнавчі дослідження: Збірник наукових статей. - Випуск 2. – К. Вид-во ФПУ, 1999. – 655 с.
19. Фастовець О.О. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів: Навчальний посібник. – К.: Вид-во ФПУ, 2007. – 233с.
20. Шарапова А.О. Ціни та ціноутворення у туризмі: Конспект лекцій. –

РЕЦЕНЗІЯ НА РОБОЧУ ПРО ГР АМУ (СИЛАБУС)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проєктної групи	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК			
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)			
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення			

Член проєктної групи ОП «Туризм»

(підпис)

А. В. Новікова
(ПІБ)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної	+		
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми	+		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)	+		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти	+		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	+		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	+		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	+		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)	+		
Література є актуальною	+		
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти	+		

Рецензент (викладач кафедри екології та ботаніки)

(підпис)

Скляр В. Г.

(ПІБ)